

SOCIALIST

ZA PLEBISCITNO OZEMLJE

IZDAJATELJ: Eksekutiva socialno-demokratskega razredno zavednega delavstva na Koroškem. — Uredništvo in upravništvo v Velikovcu. — Izhaja enkrat na teden.

Sodrug! Sodružice!

Dan glasovanja se bliža, da se odločite za Nemško Avstrijo ali Jugoslavijo. Ni organizacije, ki bi polagala toliko važnosti na solidarnost in disciplino, kakor so naše organizacije. Solidarnost in disciplina držita naše organizacije trdno skupaj, katerih ne more nobena sovražna sila razbiti. Kakor sta potrebni solidarnost in disciplina v boju za izboljšanje gmočnega stanja tako sta potrebni tudi v boju za politično moč. Solidaritetni čut in disciplino mora delavec imeti kakor v delu tako tudi v boju za politično moč. Kako bi sicer vztrajali in se bojevali v dosego naših ciljev, brez da bi ne bili disciplinirana armada. Naše močne vrste se ne smejo cepiti, temveč skupno korakati v boj za dosego svojega cilja. Meščanske stranke, kakor nemške tako tudi slovenske, agitirajo zgolj iz nacionalnih ozirov za pripadnost eni ali drugi državi. Pri nas ne igra narodnost nikakih pravic, naš cilj je ta, da si zboljšamo svoje

bedno stanje in da si zagotovimo razvoj našega proletarijata proti kapitalističnim izkoriščevalcem. Nemška Avstrija kot taka nima bodočnosti, da zboljša gmočno stanje proletarijatu, ker je tako razvita industrija propadla in vsled tega bo delavstvo primorano si iskati v drugih državah dela. V Jugoslaviji se od dne do dne čim bolj razvija industrija tako, da se ni bati, da bi si moralo delavstvo iskati druge domovine. Z razvojem industrije bodo naraščale tudi naše bojne vrste v prospeh socializma. Naše organizacije so tako močne in žilave, da meščanske stranke že trepečejo od strahu pred nami. In da povečamo in utrdimo našo moč, je sveta dolžnost vsakega organiziranega sodruga, da odda glasovnico za Jugoslavijo.

Sodrug, sodružice! Nastopimo skupno in enotno, da pokažemo našim nasprotnikom, da smo disciplinirana armada.

bolniške porcije za hrano?

Avstrija z gospodarskega stališča sploh nima obstoja. Združiti se bo morala z Nemčijo, ki ima dovolj industrije, a premalo živil. Koroška ima precej industrije, živil pa tudi ne dosti niti zase. Nemčija torej ne bo potrebovala koroške industrije, živil pa nima, da bi jih dajala, zlasti, ker ji Koroška ne bo mogla dajati zanje nobenega drugega blaga. V tem primeru je torej Koroška obsojena na gospodarski pogin. Povsem drugače je z Jugoslavijo. Ta potrebuje industrije in ima dovolj živil. S tem so dani pogoji za najlepši gospodarski razvoj in blagostanje koroških Slovencev, živahno se bo razvila kupčija in industrija, ker bodo Korošči imeli dovolj trga za svoje blago in bodo za to blago lahko dobili kar sami potrebujejo. Sedaj so sicer povsod slabe gospodarske razmere, ali Jugoslavija ima ugodne pogoje, da se bo med vsemi državami najprej izklopala iz mizerije.

Delavci A-cone, pojdite v boj za svoje res zgodovinske pravice, za svoj obstanek proti koroškemu fevdalcem, ki se boje agrarne reforme in odločite se za ono državo, v kateri najdete kruh, t. j. Jugoslavijo.

Ako bi bil imperijalistični kapitalizem količkaj pravičen, bi pa plebiscita na Koroškem sploh ne bilo treba, ker mi ne zahtevamo nič drugega kakor to, kar so nam nemški grofi in baroni ukradli!

J. M—c.

Ali je na Koroškem sploh treba ljudskega glasovanja?

Dne 12. septembra se je vršila v Celovcu okrajna konferenca socialdemokratske stranke za Celovec in okolico, ki je sprejela neko resolucijo, ki pravi začetkoma, da je socialno demokratska stranka internacionalna in da je od svojega postanka nastopala vedno za samoodločbo narodov. Temu nimamo prav nič dodati, ker se s tem popolnoma strinjamo.

Na koncu te resolucije pa roti delavstvo A-cone, da naj glasuje za Nemško Avstrijo! Isti dan se je vršilo tudi ljudsko zborovanje v svrhu propagande za ljudsko glasovanje na Koroškem. Na tem zborovanju je bil socialno-demokratski poslanec Florijan Gröger oficijelni govornik, ki je ob začetku svojega govora izjavil: Na zgodovinskih tleh in v odločilnem trenutku smo se danes tukaj zbrali, da našemu ljudstvu in naši zelo trpeči deželi v A-coni pomagamo.

Gröger je tukaj menil Gosposvetsko polje, ki je res zgodovinski kraj, toda za Slovence, in če bi bil Gröger Slovenec, bi mu oprostili tako izjavo, sicer jo pa smatramo za demagogijo, ker zgodovinskega pomena tega kraja ni objektivno pojasnil.

Na zgodovinskih tleh Slovencev agitira Gröger za tiste ljudi, za nemške viteze, katerih geslo je bilo: Moč gre pred pravico! To je načelo, ki ga je poznal nemški vitez ropar v srednjem veku! Gröger pravi: „stena Karavank mora biti naravna meja med Avstrijo in Jugoslavijo.“ Zakaj propagira Gröger to? Tu ne more biti nobenega drugega vzroka kakor, da so ga vpregli v agitacijski voz ljudje, ki se bojijo agrarne reforme, in ti so znani nam „raubritjerji“, grofi in baroni; Rosenberg, Thurn, Henkel-Donnersmark, Welldorf, Lodron, Lichtenstein in drugi, ki so pokupili mnogo slovenskih kmetij, večinoma najlepših posestev na Koroškem po sramotno nizkih cenah. Slovenec je postal berač in hlapec veleposestnika. In sedaj delajo ti veleposestniki na vse kriptlje, da ne bi ta zemlja prišla pod Jugoslavijo, ker se boje agrarne reforme ter razveljavljenja

raznih umazanih kupcij, h katerim so ubogega kmeta prisilili. Poklicali so na pomoč socialnega demokrata Florijana Grögerja, ki naj bi za te nemške pijavke klical svojega patrona sv. Florjana na pomoč, da bi pomagal gašiti navdušenje za samostojno odločevanje 120.000 Slovencev, ki žive na Koroškem.

Gröger dela po receptu ekscesarja Viljema II., ki je že leta 1918. rekel, da Avstrija premalo germanizira! Gröger trdi, da ves proletarijat v A-coni hoče pod Nemško Avstrijo. Tu lahko dokažem Grögerju, da vedoma laže, ker imam od naših zavednih in izkušenih soc.-dem. iz Roža več pisem, v katerih nas prosijo, da tudi mi razvijemo agitacijo za plebiscit ter prepričimo nemško-nacionalno gonjo v A-coni. Slovenci zahtevajo sami, da bi ves narod skupno živel, ker le s tem se prepriči vsakršna irendenta in s tem tudi večje nesreče, ki bi utegnile nastati iz tega, ako bi bili Slovenci razdvojeni.

Ne samo to, temveč tudi iz gospodarskih in življenskih razlogov je zločin, ako kdo hoče delavstvo privedi do tega, da bi glasovalo za Avstrijo. Povedali smo že, da Avstrijo tudi A-cona ne bo rešila, ker je to nemogoče. Dne 24. t. m. se je vršila v Bruslju internacionalna finančna konferenca, nad katero so najboljši ekonomski Nemške Avstrije obupali, češ, za nas ni rešitve, ker moramo 80 odst. vseh naših potrebščin uvažati, naša denarna vrednost tako pada, da bo v dveh ali treh mesecih avstrijska krona izgubila sploh vsako vrednost. Letni deficit, ki je bil proračunjen na 10 in pol milijard, že presega 16 milijard. Avstro-ogrška banka naznanja, da kroži v Avstriji že daleko nad 20 milijard papirnatega denarja. To sporoča avstrijski državni urad sam! Industrija pa rabi stabilizacijo denarja. Drugače je kalkulacija nemogoča. Kaj torej hočete še več dokazov?! Položaj v tej ali oni državi se da izboljšati le s produkcijo! Sploh kako naj pa delavec v Avstriji danes producira, ker dobiva komaj

Teror.

Vodja celovških socialnih demokratov gosp. Gröger izdaja v propagandne svrhe list, ki se imenuje „Sozialdemokratische Mitteilungen“. Ta list ima namen zapeljati delavstvo organizirano v jugosl. soc.-dem. stranki, da bi glasovalo za Nem. Avstrijo. Mi obsojamo to početje g. Grögerja iz raznih tehtnih razlogov, ki s takim početjem namenoma ruši disciplino in solidariteto v naših organizacijah. Pred in med vojno ni hotel poznati ta „vodja“ slovenskega delavstva, ampak prodajal ga je nemškemu grofom in baronom. Danes dela ravnotako, toda večina delavstva je spoznala Grögerjevo „naklonjenost“ do proletarijata. Na slovenskem Koroškem je močna industrija ali za delavca ni bila pod Grögerjevim vodstvom potrebna nikaka organizacija. Delavstvo je bilo povsem prepuščeno samemu sebi in ni imelo niti najmanjšega pojma o organizaciji; z njegovimi sadovi so se kar na debelo mastili nemški kapitalisti. Vse to je bilo dobro znano g. Grögerju, a niti z mezincem ni ganil v dobrobit slov. delavstvu. Vodstvo jugoslov. soc.-dem. stranke je našlo v slov. delavstvu v obupnem stanju in mu takoj priskočilo na pomoč z organizacijami, katere so že v tem malem času žele veliko vspehov.

Sodrug, sami lahko uvidite kdo vam je olajšal bedo, ki ste jo morali prenašati pod Grögerjevim vodstvom. Garati delati ste morali dvanajst ur dnevno za borne krajcaje, takrat vas ni hotel Gröger poznati. Danes, ko uživate sadove naših organizacij, vas zopet vabi v svoj krog, da vas vnovič proda nemškemu baronom in grofom.

V svojem nemško nacionalnem listu piše Gröger o nasilstvu in terorju nad delavstvom. Pod njegovim vodstvom je vladalo nasilstvo in teror, katerega so izvajali nemški grofi in baroni nad ubogim delavstvom. Tega pa se je otreslo za večne čase z dosego osemurnega delovnega časa in z ustanovitvijo močnih organizacij. Prepričani smo, da se gosp. Grögerju kolca po naših organizacijah. Ravno v tem času smo spoznali prave prijatelje in zaščitnike delavstva. Z banditi, ki pobijajo in morijo slov. delavstvo, nočemo imeti nikakega stika in obsojamo odločno teror, ki ga uprizarja celovška zalega s tem, da pošilja oborožene bande v avtomobilih, da pobijajo naše mirno ljudstvo. In dokler bode g. Gröger v zvezi z onimi banditi, ga bodedo smatrali za sokrivca na ubojih nad slovenskim organiziranim delavstvom.

Glasovnice.

Glasovalo se bo z glasovnicami in sicer z belo za Jugoslavijo in z zeleno za Nemško Avstrijo. Organizirano delavstvo naj glasuje tako-le: **v kuverto naj dene celo belo glasovnico in zraven nje na dva kosa raztrgano zeleno glasovnico.** Kdor hoče glasovati za nemške barone in grofe naj napravi nasprotno. To pa posebno svetujemo **nemškutarskim delavskim izdajcam in grofovskim banditom. Nečastno bi bilo za organiziranega delavca, da bi se pridružil tej bandi. Sodrugi in sodružice, varujte si čast!**

Proč od Nemške Avstrije.

Vorarlberžani niso zadovoljni z Nem. Avstrijo. Poslali so spomenico zvezi narodov učlanjenim državam, da bi se jih priklopilo k Švici. Samo v coni A se še dobijo ljudje, ki hočejo nazaj k Nem. Avstriji, da jo bodo rešili bankrota, dočim se treznejši ljudje branijo Nem. Avstrije z vsemi štirimi, ker dobro vedo, kaj jih čaka. Slovenski kmet in delavec bodeda tudi toliko pametna, da na dan glasovanja raztrgata zeleno glasovnico. Vsaka živalica, kateri preti nevarnost, se hoče v zadnjem trenutku rešiti. 10. oktobra bo dana prilika koroškim Slovencem ali se podpišejo za smrtno obsodbo. Kdor je naveličan dobron in udobnega življenja naj le glasuje za Nem. Avstrijo; toda organizirano delavstvo hoče še živeti in se razvijati na razredni podlagi, zato bode glasovalo za Jugoslavijo.

Grozote nemškega barbarizma v Srbiji.

Avstrijski stotnik Ervin Prash ima dokaj podivjanih zločinov na svoji vesti. Omenimo le enega izmed neštevilnih zločinov, ki jih je napravil v Srbiji. V bližini mesta Šabca je posilil najprej sam neko 16letno deklico, a potem jo je dal svojim nemškim vojakom, ki so upričo matere nesrečnega otroka zadovoljevali svoj živalski nagon. Potem je mater in hčerko obesil na mostu; ker se je pa prv utrgala, je dekle padlo v vodo, a on je toliko čaša z revolverjem streljal v njo, dokler ni izginila v valovih. Ta tip avstrijskega oficirja živi danes na Dunaju in služi v avstrijski vojski.

In koliko sličnih slučajev se je zgodilo od strani nemškega vojaštva nad ubogim srbskim ljudstvom. To bode znala povedati šele zgodovina. In slovenski koroški kmet in delavec naj to mirno pogoltneta in glasujeta za skrunitelje, ubijalce in bandite, da bi še nadalje uprizarjali take zločine nad našim slovenskim ljudstvom na Koroškem? Nikakor ne! Slovenski kmet in delavec, ki glasujeta za Nem. Avstrijo napravita zločin nad seboj in nad slovenskim ljudstvom in s tem pokazeta, da se popolnoma strinjata z zločini, ki so jih uprizorili nemški vojaki nad bratskim in nedolžnim srbskim ljudstvom.

V zadnjem trenutku apeliramo na slovenskega delavca in kmeta, da glasujeta za Jugoslavijo in ne za nemške ravbarje, ki so toliko zločinov uprizorili nad jugoslovanskim ljudstvom, nad katerimi se zgraža ves civilizirani svet.

Razširjajte „Socialista“!

Nemška Avstrija — monarhija.

Nemško avstrijske meščanske stranke, posebno pa klerikalna stranka deluje na vse kriptje s Hortyjevim banditi za zopetno opostavitev klerikalne avstro-ogrske habsburške države. Dunajski listi „Reichspost“, „Deutsches Volksblatt“, „Volkssturm“, „Neuigkeits Weltblatt“ in vsi nemški liberalni listi prinašajo dnevno velike inserate, ki hujskajo proti avstrijski republiki. Monarhistična zarotniška organizacija hoče ustvariti Avstrijo in Madžarsko v habsburško monarhijo za boj zoper Čehoslovaško, Jugoslavijo in druge države. „Arbeiter Zeitung“ je razrinkala, da je madžarska vlada izdala 20 milijonov kron v srho monarhistične propagande dunajskim meščanskim listom. Avstrijsko meščansko časopisje je vse prenapolnjeno z madžarskim denarjem. Ako se to posreči, stojimo neizogibno pred važnimi dogodki; avstrijsko ljudstvo bode zopet pognano v vojno za habsburške in avstrijske grofe in barone.

Koroški delavec in kmet! Vprašamo vaju, stali še tako nespametna, da se bodeda dala zavajati od falotskih avstrijskih baronov in grofov, da bodeda glasovala za Nemško Avstrijo, katere hoče zopet opostaviti monarhijo na čelu habsburških trinogov in vaju s tem pognati v vojskin direndaj, Potrebujete vaju res za „kanonenfuter“ in za nadaljne hlapčevstvo.

Z belo glasovnico v roki pokazita, da nočeta več v suženjstvo Habsburžanov in lumpov avstrijskih meščanskih strank.

Gröger — šovinist.

Znani voditelj celovških sodrugov g. Gröger se je popolnoma izneveril programu internacionalne soc.-dem. stranke ter se dal v imperijalistično šovinistično-nacionalno službo odbeinika Knappitscha — onega Knappitscha, ki je 5. septembra na Dunaju pretepel sodruga Leuthnerja, ki je hotel govoriti v imenu razredno zavednega proletarijata, kateri mu bo gotovo dal svoje zasluženo plačilo.

Da se ni Gröger nikdar zavzemal za slovensko delavstvo na Koroškem, nam je več kot znano iz prejšnjih let. Delavstvo na slov. Koroškem je bilo namenoma prepuščeno izkoriščanju raznih grofov in baronov; organizacij kot tako ni poznalo do zadnjih časov. Šele jug. soc.-dem. stranka je pred letom začela orgonizirati slovenskega koroškega delavca in kmeta. Iz tega sledi, da so bili življenski interesi slov. delavstva Grögerju postranska stvar in da mu je bilo veliko ljubše, da se je to delavstvo potapljalo v izkoriščanju in germaniziranju na ljubo in željo nemškega kapitalizma.

Gröger je s svojim sebičnim in nacionalističnim postopanjem onečastil proletarijat in internacionalno. Pri zavednih sodrugih izgublja od dne do dne nezaupanje in posledica tega bo, da bode lepega dne prisiljen presedlati v nacionalno liberalno stranko, v katero že spada mnogo časa. Le uprašanje je, če ga bo ista hotela sprejeti, ker ljudi brez karakterja nikjer ne marajo. Mi smo pa trdno prepričani, da je Gröger podkupljen od nemških kapitalistov — od ljudi, ki so bili so in bodo največji sovražniki razredno zavednega proletarijata. Mi ne bomo obračunali z njim; nam ni treba, ker ne bo nikdar naš voditelj če še s tolikimi milijoni razpolaga za agitacijo.

Njegovo „delovanje“ opazujemo že več časa in z ozirom na svetost soc.-dem. programa in delavskih interesov, ne moremo več molčati. Podlo, umazano in nečloveško je, kdor se masti na račun nezavedne mase. Gröger nima najmanjše časti v sebi, da bi se zavzel za tlačeno in izžeto delavsko paro, temveč hoče isto pognati še v večje žrelo nenasitnih nemških baronov in grofov, ki so že cele potoke proletarske krvi izpili. Toda dan obračuna ne izostane za nobenega — tudi za šovinista Grögerja ne.

Brezposelnost v Avstriji in plebiscit v coni A.

Znano je, da je morala bivša Avstrija že pred vojno za svoje fabrike dobavljati surovine (Rohstoffe) iz tujih dežel, posebno iz Amerike. Ker pa je bila bivša Avstrija med vojno popolnoma odrezana od ostalega sveta so te surovine popolnoma izostale in je prejšnja zaloga vsled tega čisto pošla, tako, da je veliko fabrik moralo usta-

viti delo in odpustiti delavce. Tako je nastala velika brezposelnost v Avstriji, ki dela možem, ki vodijo državo veliko skrbi, državni kasi pa veliko bremen, ker mora te brezposelne ljudi z denarjem podpirati, ker živega človeka vendar ne morejo zakopati v jamo. Jasno pa je, da ti ljudje, ki žive svoje borno življenje samo od državne podpore nikdar ne bodo zadovoljni, ker zadovoljnega človeka napravi samo delo. Procvitati pa more samo tista država, kjer vlada red in mir. Red in mir pa sta odvisna od dobro plačanega dela.

Da bi se razmere v tem oziru vsaj v bližnji bodočnosti izboljšale je izključeno, ker je Nem. Avstrija mala država, ki sama nima surovin, je odrezana sedaj od morja in ima poleg tega tako ničvreden denar, da ji nikdo noče več kaj prodati. Država, ki ima slab denar mora kupovati vse drago in bi morala zaradi tega tudi drago prodajati. Kupujem pa vse vendar od tistega, ki ima nižje cene. Zaradi slabe valute industrija v Nem. Avstriji ne more uspevati.

Kaj bi se pa zgodilo, če bi prišla cona A pod Nem. Avstrijo? Cona A sicer ni velika ozemlje, vendar pa je čisto gotova, da bo avstrijska vlada pošiljala svoje brezposelne ljudi tja, kjer bo mogoče najti še kaj dela. Vsled tega bo prišlo po plebiscitu vse polno novih delavcev, rokodelcev, poslov iz Nem. Avstrije v naše kraje, kjer bodo izpodrinili naše delavce, rokodelce in posle. Samoobsebi umevno je, da bo nemški fabrikant, nemški mojster sprejemal tuje ljudi, med tem ko naših ne bo več maral. Seveda delavci, rokodelci iz Nem. Avstrije bodo prišli sem sestradani, brez denarja in bodo radi sprejeli delo. Delodajalci bodo torej lahko izbirali. Roko v roki gre s tem mezdnopršašnje. Čim več delavcev bo imel fabrikant in mojster na izbiro, tem manjše „lone“ jim bo ponujal. Sila kola lomi! Če bo kdo hotel vsaj za silo živeti, se bo pač moral zadovoljiti z manjšim „lonom“, če bo hotel dobiti delo. Neki kapitalist mi je pred dvema tednoma rekel, da bodo ubožnejši ljudje veliko lažje živeli v Jugoslaviji kot pa v Nem. Avstriji. Ta mož pa ni noben navdušen Jugoslovan, ampak takozvani nemškutar. On sam pravi, da bo glasoval za Avstrijo, seveda, ker misli, da bo tam lažje odiral ubogo ljudstvo kot pa v Jugoslaviji. Samoobsebi umevno on tega javno noče povedati, čudno pa je, da ravno veliki posestniki, tovarnarji agitirajo za Avstrijo. Seveda, tam je danes veliko človeškega materiala, ki komaj čaka, da mu kdo pomoli vsaj skorcjico kruha. V Jugoslaviji se fabrike šele zidajo, ki bodo potrebovale novih delavcev, ki bodo morali biti dobro plačani.

Iz tega vidimo, da je bodočnost za vse vrste delavcev ne v Avstriji ampak v Jugoslaviji. Narodnost tukaj sploh ne pride v poštev. Naša država ne bo oprasha delavce, ki so njeni državljanji po narodnosti, ampak po zmožnosti in pridnosti. Sodrugi! Predno boste šli k glasovanju si dobro premislite, komu boste dali svoj glas! Po plebiscitu bi bilo prepozno! Glasovali ne boste samo za sebe, ampak tudi za svoje otroke, katerim hočete vendar preskrbeti boljšo bodočnost.

Z belo glasovnico boste glasovali v svojo srečo, z zeleno pa v svojo nesrečo. Sodrugi pozor!

„Und weil wir gute Deutsche sind, sind wir auch gute Internacionale“, tako utemeljuje Gröger svojo internacionalno zavest in hoče čim več delavstva pridobiti za nemške grofe in barone. — Z isto pravico bi slovenski delavec rekel: „Ker sem dober Slovenec, sem tudi dober internacionalec.“ — Mi pa pravimo, da je to na programu Gröger-grof-baron kapitalistične internacionale, ki jo pa mi, delavci — odklanjamo.

10. oktobra 1920

bode zgodovinski dan za slovenskega delavca in kmeta na Koroškem, ker se bodeda otresla za večne čase stoletnih kronikov in pijavk — nemških baronov in grofov.

Sužnost — samostojnost.

10. oktobra si bosta koroški delavec in kmet volila sužnost ali prostost. Kdor bo glasoval za Nemško Avstrijo, bo glasoval za sužnost, kdor za Jugoslavijo, pa za samostojnost. Delavec in kmet, zapomniti si, da zelena glasovnica pred očuje sužnost — raztrgajte jo!

Odgovorni urednik J. Macarol.

Tisk Ljudske Tiskarne v Mariboru.